

LESACTIVITEITEN
ROND

AARDRIJKSKUNDE

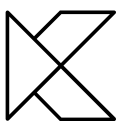

SCHRIJF JE IN OP DE NIEUWSBRIEF >>

Laat je inspireren!

f @DieKeureEducatief / @DieKeureEducatief / @UitgeverijDieKeure / in @DieKeureEducatief

die Keure
— educatief

kennisclub.diekeure.be

Aan de slag met aardrijkskunde in de klas

Aardrijkskunde is één van de vakdisciplines in de nieuwe minimumdoelen van het Vlaamse basisonderwijs. Hieronder ontdek je per leerjaar een activerende, creatieve en originele voorbeeldactiviteit rond aardrijkskunde, telkens in de lijn van de minimumdoelen.

De activiteiten doen jouw leerlingen bewegen, ontdekken, onderzoeken én creëren en behandelen verschillende thema's!

LESACTIVITEITEN

1e leerjaar

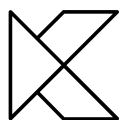
De klas als maquettewereld

Doelen: oriënteren in de nabije omgeving, basisbegrippen zoals voor, achter, naast, links, rechts, herkennen van plaatsen

Werkvorm: bouwen, exploreren, rollenspel

- De leerlingen bouwen samen een grote maquette van de klas en de gang met blokken, dozen, papier en klei.
- Daarna krijgen ze speelpopjes of pictogrammen die ze moeten plaatsen volgens opdrachten:
 - "Zet het popje naast de deur."
 - "Laat het popje naar de boekenkast wandelen."
 - "Waar staat de plant? Teken het op je mini-kaart."
- Jullie eindigen met een speurtocht: leerlingen verstoppen een voorwerp en maken een eenvoudige routebeschrijving voor een klasgenoot.

Door deze activiteit ervaren leerlingen ruimtelijke indeling lichamelijk en schematisch, wat perfect aansluit bij de **eerste aardrijkskundige vaardigheden**.

2e leerjaar

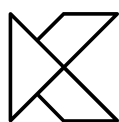
De grote buurtbingo

Doelen: kenmerken van de schoolomgeving herkennen, verschillen tussen plaatsen zien, een eenvoudige kaart gebruiken

Werkvorm: buitenles, observatie, samenwerking

- De leerlingen krijgen een **buurtbingo-kaart** met items zoals:
 - een beek/rivier/kanaal
 - een naaldboom
 - een kantoor
 - een park
 - een appartementsgebouw
 - een rijhuis
 - een bushalte
 - een sportterrein
- Tijdens een begeleide wandeling duiden ze aan wat ze zien.
- Nadien tekenen ze hun **eigen buurtkaart** met symbolen die ze zelf ontwerpen.

Leerlingen leren bij deze activiteit oog te hebben voor natuurlijke en menselijke aspecten in hun omgeving en koppelen **observaties** aan **kaartvaardigheden**.

3e leerjaar

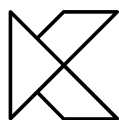
Weeronderzoekers

Doelen: het weer observeren en beschrijven met correcte begrippen, verzamelen en interpreteren van eenvoudige weergegevens, het verschil begrijpen tussen weer en klimaat, verklaren hoe weermeters werken en waarom meten belangrijk is, weerfenomenen in een ruimtelijke context plaatsen

Werkvorm: interactief kringgesprek, groepswork, onderzoekend leren, hands-on activiteit, klassikale analyse, presenteren

- Maak de kernbegrippen 'weer' (= nu) en 'klimaat' (= meestal) expliciet aan de hand van foto's en een klasgesprek.
- De leerlingen bouwen in groepjes een eenvoudig weerstation met materialen die je waarschijnlijk al hebt. Elk groepje bouwt één onderdeel:
 - Een thermometerstation met een thermometer om de temperatuur te meten.
 - Een windwijzer met karton, een rietje, potlood en beker om de windrichting te bepalen.
 - Een regenmeter met een doorzichtige fles en liniaal om de neerslag te meten.
 - Een wolkenobservatie met een wolkenkaart om het bewolkingstype te achterhalen.
- Hou een meetronde op de speelplaats waarbij de leerlingen hun gegevens noteren in een weeronderzoekerskaart.
- De klas verzamelt alle meetgegevens op het bord en zoekt patronen. Daarna introduceer je eenvoudige verklaringen:
 - Zon → warm
 - Donkere wolken → kans op regen
 - Windwijzer → de windrichting bepaalt waar de lucht vandaan komt
- Geef je leerlingen foto's van verschillende klimaatzones. Laat ze in groepjes bepalen:
 - hoe het weer er meestal uit ziet;
 - welke kleding daarbij past;
 - en welke dieren er leven.
- Elk groepje maakt een kort weerbericht op basis van de metingen en gebruikt daarbij concrete begrippen zoals "De temperatuur is ...", "Er is weinig/veel bewolking." of "De wind komt uit het ..."

Een activiteit waarbij leerlingen **onderzoekend leren** met kennisopbouw combineren, dus!

4e leerjaar

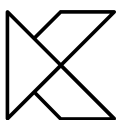
Bouw je eigen rivierlandschap

Doelen: inzicht in reliëf, waterlopen, erosie, menselijke invloed op het landschap

Werkvorm: hands-on experiment, STEM, groepswork

- In groepjes bouwen leerlingen een mini-rivierlandschap in een grote bak met zand, stenen en klei.
- Ze laten water stromen en observeren onder andere:
 - hoe een rivier meandert;
 - hoe oevers eroderen;
 - en hoe sediment zich afzet.
- Daarna ontwerpen ze **menselijke ingrepen**: een dam, dijk, brug en kanaal.
- Ze testen opnieuw: wat verandert er?

Tijdens deze activiteit **ervaren** leerlingen **de processen rond riviervorming** zelf, wat een mooie aanvulling vormt op de theoretische instructie.

5e leerjaar

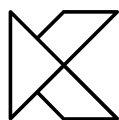
De wereldreis van een T-shirt

Doelen: begrippen kennen en begrijpen: globalisering, productie-consumptieketens, continenten, duurzaamheid

Werkvorm: onderzoek, storytelling, kaartwerk

- Elke leerling krijgt een T-shirt (of foto ervan) met een label "Made in ...".
- De leerlingen onderzoeken hun T-shirt aan de hand van de drie onderstaande vragen.
 - Waar komt het katoen vandaan?
 - Waar wordt het verwerkt?
 - Hoe/langs waar wordt het vervoerd?
- Ze maken een **wereldkaart** met de volledige reisroute van het T-shirt.
- Als afsluiter houden ze een debat in kleine groepjes: hoe kan kleding duurzamer worden?

In deze activiteit koppel je topografische en aardrijkskundige kennis aan echte wereldproblemen, wat het **aardrijkskundige denken** stimuleert.

6e leerjaar

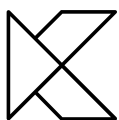
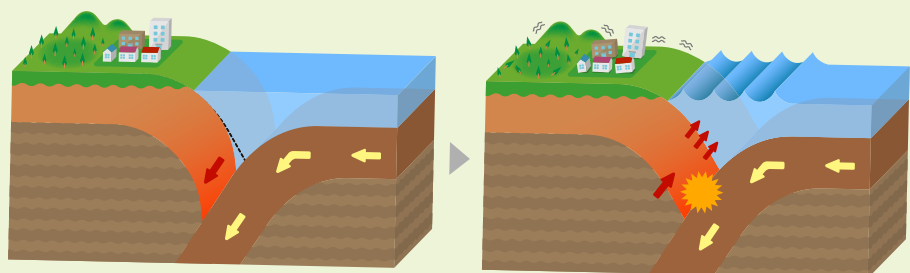
De aarde beeft!

Doelen: uitleggen hoe aardbevingen ontstaan door de beweging van aardplaten, aardbevingsgevoelige gebieden situeren op de wereldkaart, onderzoeken hoe mensen zich op aardbevingen kunnen voorbereiden, eenvoudige bronnen interpreteren (zoals een kaart, grafiek, filmpje of tekst), samenwerken om een oplossing te ontwerpen voor een realistisch probleem

Werkvorm: duo-opdracht, groepswork, onderzoekend leren, ontwerpnd leren, evalueren

- Leg uit wat **platentektoniek** is en hoe een aardbeving ontstaat aan de hand van een wereldkaart of projectie van de plaatgrenzen.
- Verdeel je leerlingen in duo's en geef de duo's een **wereldkaart met plaatgrenzen** en een kaart met aardbevingszones. De leerlingen vergelijken beide kaarten:
 - Waar komen aardbevingen het vaakst voor?
 - Wat valt op aan de ligging van die gebieden?
- Verdeel de klas in grotere groepjes. Als **ingenieurs** in een aardbevingsgevoelig gebied bouwen de groepjes een huis dat een aardbeving kan doorstaan. Ze gebruiken daarvoor:
 - lego- en houten blokjes;
 - rietjes;
 - elastiekjes;
 - papier en karton;
 - en een schudplaat (een stevige doos of plank die leerlingen zachtjes heen en weer bewegen).
- De groepjes **testen** hun huis door de schudplaat te schudden en verbeteren hun ontwerp o.b.v. de testresultaten.
- Vervolgens verwerken ze **informatiebronnen over veiligheid** en maken ze een infoposter met tips voor kinderen in aardbevingsgebieden.
- Sluit de les af met een **korte quiz** om de belangrijkste inzichten te controleren.

Deze activiteit combineert **aardrijkskundige en technische kennis**, onderzoekend leren, samenwerking en creativiteit.

KLASPOSTERS

Een motiverende **herhalingsactiviteit** die voor elk leergebied een effectieve meerwaarde kan zijn, is samen een poster samenstellen over de leerstof. Je brainstormt eerst met de klas over welke leerstof uit een behandeld thema jullie graag op een of meerdere posters willen zien. Verdeel de leerlingen per gekozen onderwerp in groepjes en zet ze aan het werk met knutsel- en tekenmateriaal op stevig A2-papier. Als iedereen klaar is, stelt elk groepje zijn poster voor. Tot slot kiezen jullie voor elke poster een leuk plekje uit aan de kasmuur om de zelfgemaakte **geheugensteuntjes** op te hangen!

Hieronder brengen we jullie alvast op ideeën voor mogelijke posteronderwerpen rond aardrijkskunde.

Het zonnestelsel:

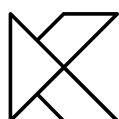
planeten, afstanden en weetjes

Weer en klimaat:

seizoenen, klimaatzones, extreem weer

De waterkringloop:

verdamping, condensatie, neerslag, infiltratie

die Keure
— educatief